

DE OUDSTE TIJDEN

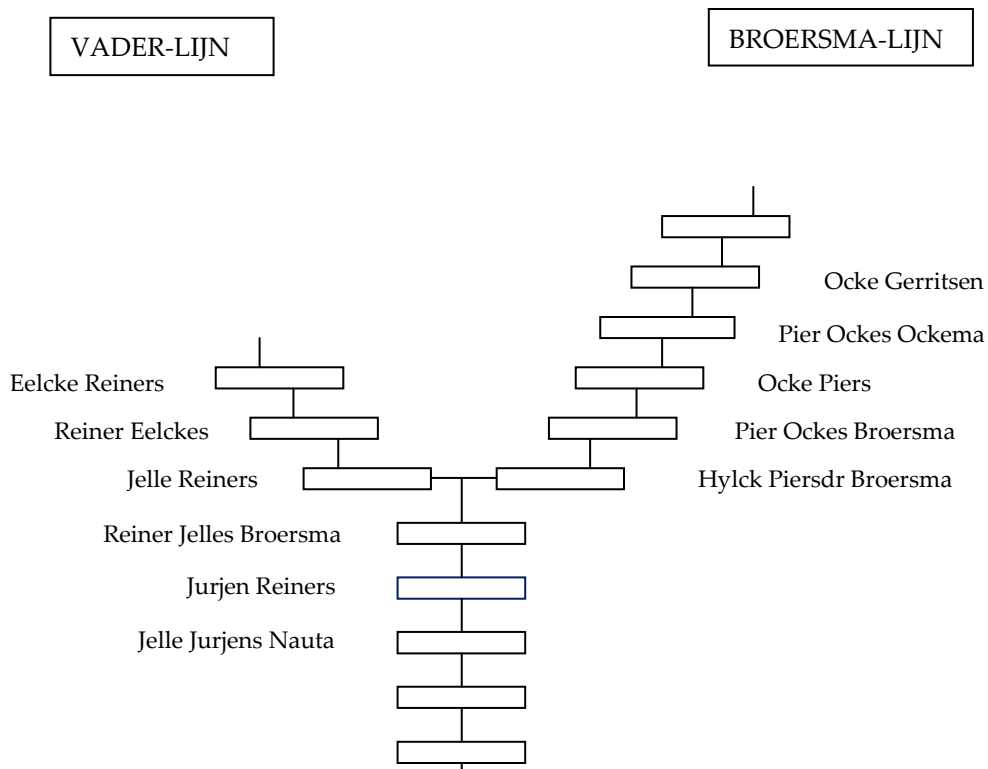
In dit hoofdstuk zullen we gevonden familiegegevens uit de oudste tijden bezien. Gegevens, die soms vanuit het niets tevoorschijn komen of soms met enige mate van toeval gevonden worden.

Gaande langs de vader-lijn, stuiten we op het huwelijk van Jelle Reiners en Hylck Piersdr Broersma. Over deze Broersma-lijn is in 1984 uitgebreid door de heer H. Walsweer gepubliceerd in het Genealogysk Jierboekje van de Fryske Akademy. We beschouwen deze publicatie tot nu toe als de oudste informatie verschaft over de "Nauta-voorvaderen".

We hebben gemeend Walsweer's bijdrage hier een plaats te geven. Daarna nemen we de eerste informatie via de vaderlijn onder de loep.

.....

PLAATS IN DE STAMBOOM

1. DE BROERSMA-LIJN

Jelle Jurjens Nauta (1672-1750) uit Woudsend gaat in 1732 de achternaam Nauta voeren. De voorvaderen van Jelle zijn dus formeel geen "Nauta's", ze gebruikten veelal alleen het patroniem, de vadersnaam.

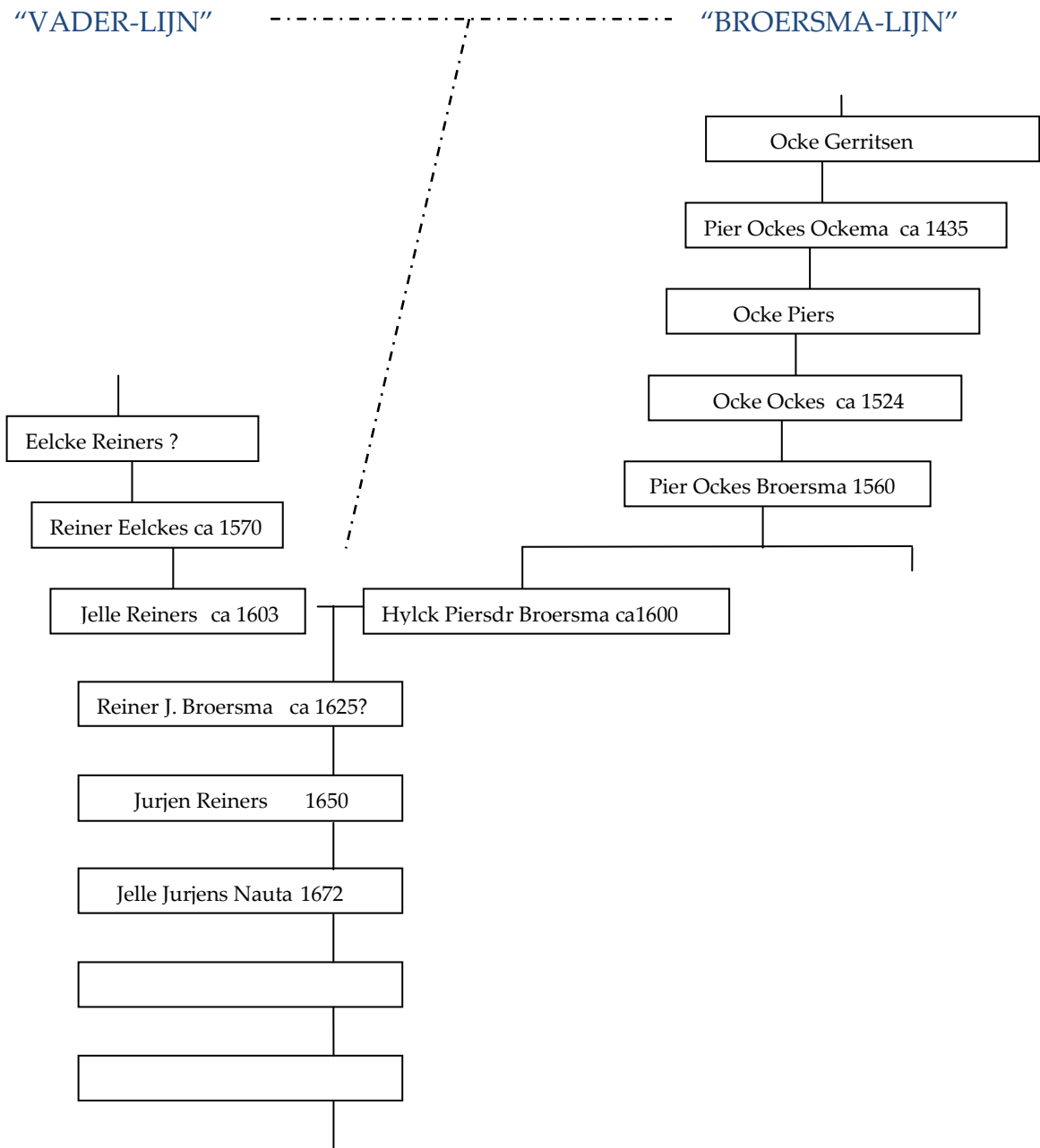
Zo is in de stamboom op pagina 1 Jurjen Reiners de zoon van Reiner Jelles Broersma, Reiner de zoon van Jelle Reiners, die de zoon is van Reiner Eelckes enzovoorts.

De uitzondering in de rij hier is Reiner Jelles, hij voert de achternaam Broersma, die hij via zijn moeder Hylck Piersdr heeft verkregen. Zijn zoon Jurjen Reiners en verdere nazaten laten de achternaam Broersma weer achterwege.

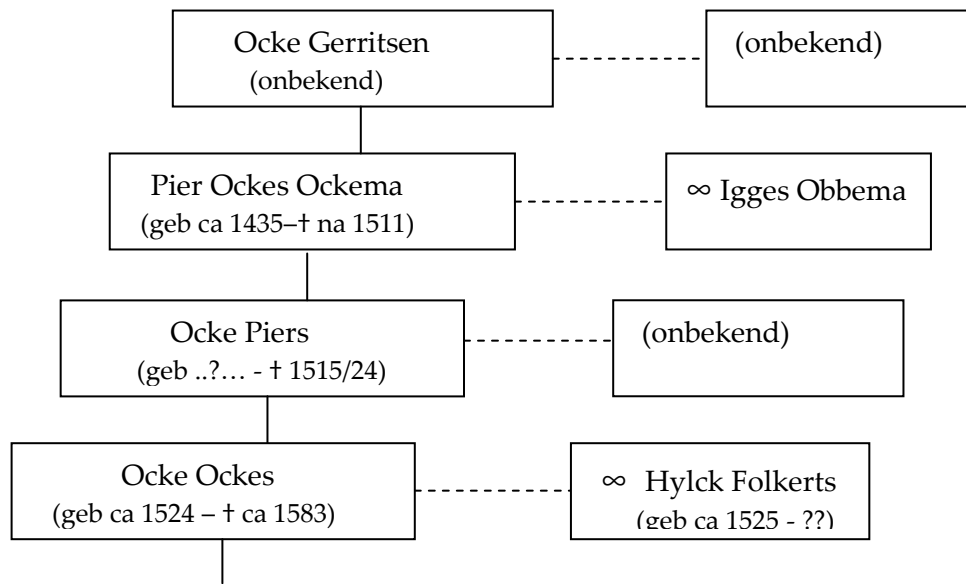
De Broersma's historie in het Genealogisch Jaarboekje van 1984 (pag. 65-95), bespreekt een liefdesbrief met een huwelijksaanzoek. De vraag is: wie is de schrijver van de brief en natuurlijk ook: aan wie is de brief gericht. In het artikel worden veel bijzonderheden over de familie Broersma verstrekt.

We geven daaruit de volgende verkorte inhoud weer.

De meer gedetailleerde stamboom met jaartallen ziet er als volgt uit:

En toegespitst op de oudst bekende vier Broersma-generaties:

INFORMATIE OVER DE "OCKES":

a. OCKE GERRITSEN

Van Ocke Gerritsen is weinig met zekerheid bekend. In de liefdesbrief wordt naar een relatie gehint tussen Ocke Gerrijsma en Pier en Douwe Ockema uit het Broersmahuis te Smallebrugge, maar tot op heden zijn er geen documenten of archiefvondsten opgedoken, die deze relatie kan bevestigen.

b. PIER OCKES OCKEMA

Pier Ockes Ockema (geb. ca 1435) is met zijn broer en zusters afkomstig van het Broersmahuis te Smallebrugge aan de Noorder-Ee nabij Heeg. Op het huis rust een "stem" (stemrecht), het bezit van een stem geeft de eigenaar het recht om mee te stemmen over uiteenlopende zaken en geeft hem daarmee invloed in het dorpsbestuur en op politieke zaken.

Hij is eigenaar van zathen en landen en benoemt ze tot Ockemaland en Ockemafennen. Ook bezit hij zathen en landen ten westen van Teroele. In dit dorp is hij tevens eigenaar van 1/3^e deel van de Reynaerdastate en daarnaast bezit

hij nog een zathe en de "Pier Ockemastate" in het dorp Legemeer, gelegen in de Grietenij Doniawerstal.

Pier Ockema trouwt met Igge Obbema, zij is afkomstig van het Obbemahuis te Dijken bij Langweer.

Hij is overleden tussen de Gelderse en Bourgondische tijd, dat is tussen 1515 en 1524. In dezelfde periode sterft ook zijn zoon Ocke. Het familiewapen bevat drie sterren op een blauw veld.

"Pier Ockama ... met sijnen soen Ocka (Ocke Piers) mijns vaders vader gestorven tusschen den Geldersche en Bourgonsche tyden, ende heeft in sijnen wapenen gevoert drie sterren in een blauw veldt" .

Volgens de genealogie van Aytana waren Sjouck, dochter van Oege Reinarda te Oppenhuizen en haar man N. Bouckema (lees: Rouckema) de ouders van de kinderen Geel, Oege en Beyts. Er zijn goede redenen om aan te nemen, dat N. Rouckema dezelfde is als Pier Ockema. De mogelijkheid dat Pier Ockema kinderen uit meer dan een huwelijk heeft, ligt hierin dat de kinderen van zijn zoon Ocke na 1511 geboren zijn.

OCKE PIERS

Ocke Piers is de zoon van Pier Ockes Ockema, hij is in 1511 boer en eigenaar van een boerderij te Legemeer, (in 1640 aangeduid als "Ocke Piersstelle"), waarvoor hij in 1515 belasting betaalt aan het Saksische bewind.

Zijn vrouw (naam onbekend) baart hem drie kinderen:

1. Fedde Ockes Broersma, geboren omstreeks 1515; hij wordt dominee in Teroele en vicaris te Dokkum. Verder wordt hij als volmacht afgevaardigd naar de Landdag en was hij "Gedeputeerde ter doleantie". hij overlijdt omstreeks 1584.
2. Montsa Ockesdr. Broersma; Zij is in 1583 de vrouw van Anne Sybolts. In 1584 woont ze als weduwe in Nieuwerhorne.
3. Ocke Ockes Broersma, boer in Teroele; we zullen hem hieronder nader belichten.

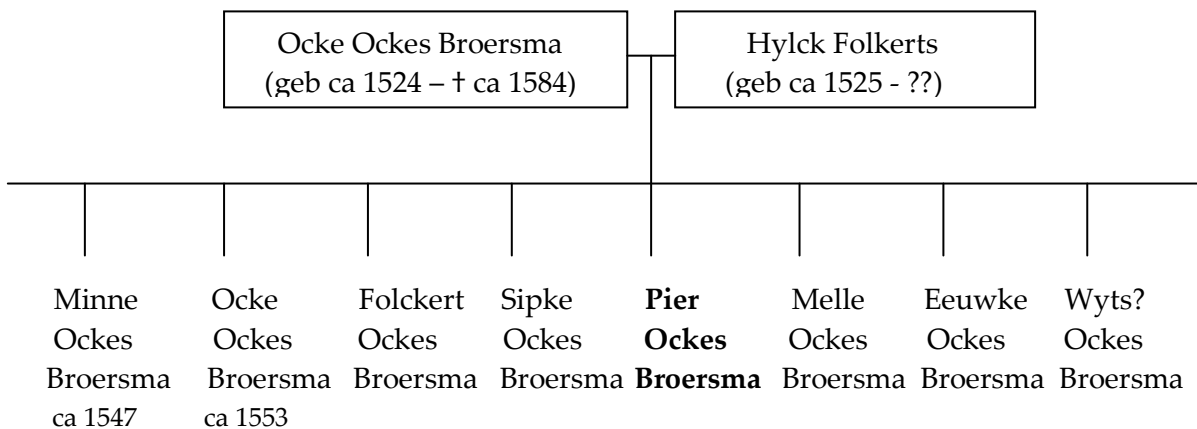
Ocke Piers sterft tussen 1515 en 1524, net als zijn vader Pier Ockes Ockema.

OCKE OCKES BROERSMA

Hij wordt omstreeks 1524 geboren en trouwt vóór 1545 met Hylck Folkerts. Zij is een dochter van Folkert Hylkes (mederechter van Doniawerstal en landeigenaar te Ouwsterhaule) en moeder N. Merck Mercksdr.

Uit het huwelijk van Ocke en Hylck worden zeven (of acht) kinderen geboren die de achternaam Broersma voeren, waaronder als vijfde het kind Pier Ockes. Ocke is in 1543 en 1545 boer te Teroele. Hij overlijdt omstreeks 1584.

Uit hun huwelijk worden de volgende kinderen geboren:

In het Jierboek staat de volgende informatie over de kinderen van Ocke en Hylck.

1. Menna (“Minne”) Mario A Broersma

Hij wordt omstreeks 1547 geboren. Al in 1572 treedt hij op als advocaat voor het Hof van Friesland, hij geldt als stichter van een studieleen.

Hij trouwt met Jantien Boelema. Hij maakt zijn testament (“testeert”) op 23 november 1603 en overlijdt omstreeks 1604/5 te Leeuwarden.

Jantien testeert op 15 april 1636 en nog een keer op 17 augustus 1642. Zij is een dochter van mr. Augustinus Boelema, advocaat aan het Hof van Friesland en Catharina Jansdr. van Arum. Jantien hertrouwt te Leeuwarden op 24 april 1606 met mr. Hero Joachimo, ook advocaat aan het Hof van Friesland, en voor de derde keer op 24 april 1608 in Leeuwarden met Jacob Albers van Loo, tweevoudig weduwnaar van Rijckgen Jansdr. van Borrendamme en Maijcke

Eilertsdr. Vanaf 1586 is hij deurwaarder van de Domeinen van Friesland, in 1588 is hij burger van Leeuwarden, hij overlijdt in 1619.

Jantien sterft tussen augustus en oktober 1642 te Leeuwarden

2. Ocke Ockes Broersma

De tweede zoon is Mr. Ocke Ockes Broersma, hij is omstreeks 1553 geboren en wordt in 1577 als advocaat tot het Hof van Friesland toegelaten, is in 1578 Grietman van Smallingerland en wijkt in 1580 uit naar Luik. Hij kiest in de lopende tachtigjarige oorlog de Spaanse kant. Hij wordt in 1578 en 1580 genoemd als advocaat-fiscaal. Uit het huwelijk met Pierckje Jeremiasdr. worden twee zonen geboren, Jeremias en Anthonius.

Ocke schrijft in 1578 als grietman van Smallingerland in een brief aan de Staten dat hij *“omdat het een simpel grietenije is, heeft oock boven sijn staet geschoten ende tot behelps des oorlogs gegeven 8 car gulden”*. Of hij *“boven sijn staet schoot?”* Zijn oom Fedde te Dokkum betaalde zo'n 7 gulden. Hij wordt als grietman afgezet wanneer in het voorjaar 1578 op voordracht van George de Lalaing, graaf van Rennenberg, de van (Spaanse) koningsgezindheid verdachte raadsheren, grietmannen en magistraatsleden worden vervangen. Ocke protesteert in 1602 tegen de verkoop van een huis te Idskenhuzen met een grondpacht van 10 stuivers. In 1606 verhuurt hij een huis in de Hoekster Espel te Leeuwarden.

3. Folckert Ockes Broersma

Mr Folckert Ockes Broersma is in 1578 te Legemeer goed voor 15 stuivers en woont in 1590 te Westermeer. In 1606 is hij mederechter te Haskerland en woonachtig te Joure. Uit zijn huwelijk met Sytske Ulkedr (van voor 1590) worden drie kinderen geboren, Wicke, Boelle en Hylck. (Boelle en Hylck staan bij hun huwelijk in 1625 resp. 1629 vermeld als afkomstig uit Joure.)

Folckert Ockes sterft na 1620.

Met zijn zwager Jacob Ulckes te Joure procedeert hij in 1590 tegen de erfgenamen van Poppe Jacobs en Fed. In 1591 is hij beheerder van de goederen van zijn broer Ocke en schoonzuster Pierkje. In 1606 koopt hij een achtste part van een huis, tuin en terp te Rotsterhaule.

4. Mr. Pier Ockes Broersma, zie onder.

5. Sipke Ockes Broersma

Sipke Ockes Broersma woont in 1578 in Legemeer en overlijdt omstreeks 1616. Hij huwt met een (ons) onbekende vrouw. Hun kinderen waren Ocke, Fedde en Nool, zij worden genoemd in 1616 en 1617.

Hij betaalt in 1578 twintig stuivers in de personele impositie (een belasting op het dragen van zijden en fluwelen laken) en procedeert in 1590 over de betaling van daalders over een obligatie van 7 oktober 1577 voor het Hof tegen Jochum Tjallings en Siuck Andriesdr te Jutryp en Pybe Haijes en Tyets Andriesdr te Tjerkgaast.

De “wijlen Sipke Ockes sathe” wordt in de jaren 1616 en 1617 door de kinderen in gedeelten verkocht.

6. Mr. Melle Ockes Broersma wordt in 1578 burger van Leeuwarden en in 1588 toegelaten tot het chirurgijngilde. Hij huwt met Margaretha Boelema, dochter van de eerder genoemde Augustinus en Catharina van Arum.

Het echtpaar verkoopt in 1590 met Jacob Jeppema en Ockien Boelema een huis in de Hoogstraat te Leeuwarden. Minne en Jantje tekenen daarbij protest aan.

Melle overlijdt in 1596.

In 1597 protesteert Grietke (Augustinus) Boelemadr, weduwe van Melle Ockes Broersma, tegen de erfgenamen van haar man.

7. Eeuwe Ockes Broersma woont in 1617 te Legemeer. Hij trouwt voor 1607 met Leuckedr, een dochter van Lyewke Ottis (geb. in 1578 te Doniaga) en Marij Jacobsdr. Ze krijgen drie kinderen, hun namen zijn: Ocke, Ansck en Otte.

Eeuwes schoonouders verkopen in 1602 27 hoofden grasland onder St. Nicolaasga op de Heide voor 275 goudguldens aan Ighe Broers en Beyts Johannesdr te Idskenhuisen.

Onder andere Sipke Ockes Broersma protesteert vanwege zijn bezit van 4 hoofden grasland in Eggema, hem van zijn ouders aanbeërfd. In 1607 verkopen Eeuwe en Bernu een huisstede te St. Nicolaasga, in 1614 land te Doniaga en in 1616 land op Meesterblauw.

8. Het is niet helemaal zeker of Wyts Ockedr (Broersma) een dochter is van Ocke en Hylck, ze is in 1607 weduwe van Andries Oenes.

PIER OCKES BROERSMA (herhaling van nr. 4)

Mr. Pier Ockes Broersma wordt geboren in 1560.

Hij woont in 1607 te Legemeer en trouwt vóór 1608 met Sjouck Annesdr, die op 7 januari 1639 haar testament maakt en tussen 1654 en 1658 in Legemeer overlijdt.

Hun kinderen zijn: Anne, Minne, Richt, Hylck en Jel.

Als "mr. Pyer Ockez." protesteert hij in 1607 tegen de verkoop van twee huizen met huissteden in Idskenhuizen.

In 1608 kopen "Meister Pyer Ockesz" en Sjouck Annedr tien pondematen hooiland.

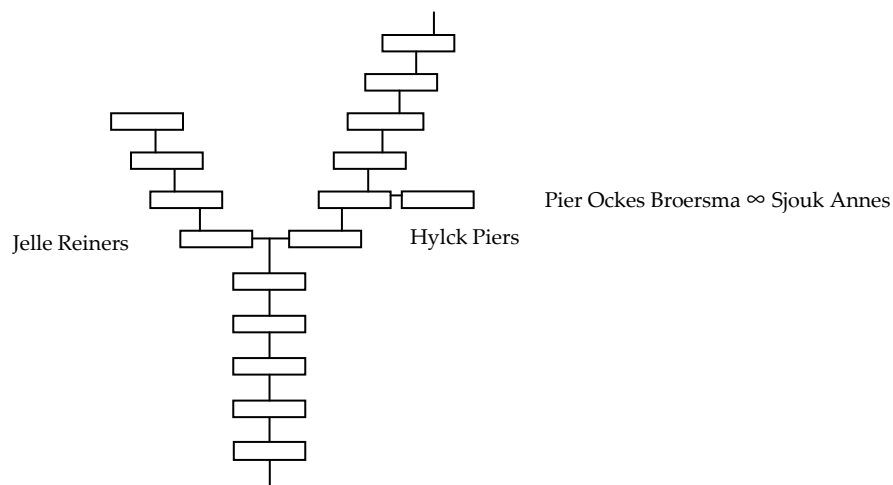
Pier Ockes overlijdt tussen 1612 en 1614.

Sjouck koopt als weduwe in 1614 de andere helft van de door haar bewoonde boerderij te Legemeer van haar schoonzuster Jantje Boelema.

In 1615 proclameert ze de verkoop van land. In 1617 protesteert ze tegen de verkoop van land op Meesterblauw.

Sjouck was vermoedelijk doopsgezind. Ze vermaakte 50 goudguldens aan "de armen van haar gesinde". In 1658 wordt inventaris van haar nalatenschap opgemaakt.

Dochter Hylck Piers Broersma vormt de verbinding naar de toekomstige Nauta-familie, zij trouwt op 3 september 1623 voor het gerecht van Doniawerstal met Jelle Reiners van Uitwellingerga, zoon van Reiner Jelles

In 1629 verkoopt Hylck haar vijfde part in de boerderij te Legemeer aan haar broers Minne en Anne en zuster Jel voor 290 Caroli guldens. Aangezien moeder Sjouck als mede-eigenaar voor de helft genoemd wordt, heeft Hylck dus bezit van het tiende part en zal de totale boerderij 2900 Caroli guldens waard geweest zijn.

Hylck Piers overlijdt in 1644, haar oudste broer Minne wordt in 1644 voogd over Reyner, Sieuw en Hylck Jelles.

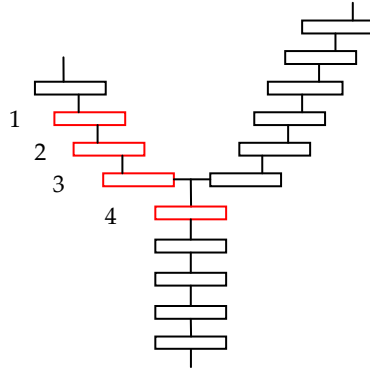
Aannemende dat ze bij haar huwelijk tussen de 20 en 25 jaar oud is geweest, dan is ze bij haar overlijden in 1644 ongeveer 40-45 jaar oud.

De kinderen uit het huwelijk van Hylck met Jelle Reiners worden in het Broersma-artikel niet besproken, ze worden beschouwd geen Broersma's te zijn en dus houdt het daarmee op.

.....

2. TERUG NAAR DE VADER-LIJN

Langs deze lijn, aangegeven met rode blokjes, volgen we de voorvaderen in de mannelijke lijn.

1. EELCKE REINERS

Geen verdere informatie bekend

.....

2. REINER EELCKES

Reiner wordt geboren in 1570.

Hij trouwt na 1590 met Sieuw Jellesdr. In 1611 woont hij in Uitwellingerga.

Ze krijgen drie kinderen: Jelle Reiners, Eelcke en Nocke.

Reiner Eelckes overlijdt in Harich

.....

3. JELLE REINERS

Hij wordt in 1600 in Uitwellingerga geboren als zoon van Reiner Eelckes en Sieuw Jelles. Hij maakt de verbinding met de Broersma-lijn, die hierboven beschreven staat.

Hij gaat op 3 september 1623 in ondertrouw met Hylck Piersdr Broersma uit Legemeer.

1623		
Jelle Reiners	∞	Hylck Piersdr Broersma
.....X.....	.....X.....	.....X.....
Reiner Jelles Broersma	Sieuw Jelles B	Hylcke Jelles B

Jelle en Hylck krijgen drie kinderen, Reiner Jelles Broersma, Sieuw Jelles en Hylcke Jelles.

We weten hun geboortedata niet, Reiner Jelles zal rond 1625 geboren zijn. Wel staat vast dat hij in Heeg ter wereld komt.

Uit sommige open bronnen komt naar voren, dat Reiner Jelles in 1635 geboren zou zijn. Als dat waar is, dan betekent het dat Reiner Jelles op zijn huwelijksdag nog maar 15 jaar is. We achten dat onwaarschijnlijk.

Van zuster Sieuw en broer Hylcke zijn geen nadere gegevens bekend, ze zijn waarschijnlijk jong overleden.

Jelle is in 1634 boer in Tsjerkgaast en woont daar van 1634 tot 1635. Daarna vestigt hij zich als boer in Woudsend, hij woont daar met zijn gezin in 1640 op een boerderij met stemrecht en dat met "Stim1" aangeduid wordt. In 1644 is hij er diaken van de Hervormde gemeente, toen nog Gereformeerde gemeente geheten. Hij gaat uit dien hoofde over de kerkelijke armenzorg. Op 4 februari 1644 legt hij financieel en inhoudelijk rekenschap af en wordt in zijn ambt herbevestigd. Zijn saldo bedraagt Cg 109 . 3 . 10.

In april/mei van het jaar 1644 overlijdt zijn vrouw Hylck.

Op 25 januari 1646 draagt hij zijn kerktaken over aan ene Karst Hylckes.

In de tweede helft van de 17^e eeuw zien we ook ene Tjeerd Reiners (of Reijners) actief in kerkfuncties in Woudsend, in 1672, 1673 en 1678 is Tjeerd Reiners er ouderling. Vanwege de gelijkkluidende Reiners patroniem (vadersnaam) is naarstig gezocht om mogelijk een familierelatie te kunnen leggen tussen Jelle Reiners en Tjeerd Reiners. Tot op heden is daarvan niet gebleken.

Tjeerd, sloopstimmerman van beroep, bouwde bij de kruising van de vaarwateren de Welle en de Ee, aan de noordkant van het dorp Woudsend, een scheepswerf. Al in 1668 komt deze werf in documenten voor. In de 18^e eeuw zal

de werf de naam Noorderwerf krijgen, een naam die tevens de familienaam van de nazaten van Tjeerd Reiners zal worden.

.....

4. REINER JELLES BROERSMA

Reiner Jelles Broersma is in Heeg geboren. We kennen de juiste datum en het jaartal niet, maar vermoeden dat het omstreeks 1625 zal zijn geweest. Hij staat later te boek als "schipper", zonder aanduiding van type schip en soorten vracht, we vinden niet of hij een "grootschipper" (schipper op volle zee) is of als binnenschipper in Friesland of elders vaart.

Reiner trouwt in Gaasterland op 1 mei 1650 met Bauck Jurjens, het echtpaar krijgt twee kinderen.

1650	
Reiner Jelles Broersma	∞ Bauck Jurjens
.....X.....X.....	
Jurjen Reiners (geb 1650)	Bauck Reiners (geb 1661)

Bauck Jurjens is waarschijnlijk jong gestorven.

Jurjen Reiners gebruikt de Broersma-achternaam niet, hij gaat alleen met zijn patroniem, door het leven.

Jurjen Reiners wordt beschreven in hoofdstuk 020.1